

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KOZLONY.

Névem ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda. Ad equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Helyzetek nem adóznak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, ut. István-tér 1.	Felolvasó szerkesztő: BARABÁS ALBERT.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 5 ft — kr. Félévre . . . 2 ft 50 kr. Negyedévre . . . 1 ft 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 20 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilletékek nélkül 30 kr. Nyitlittér soronként 50 kr. Többszöri hirdetéseknek engedélyez.
---	---	---	--	--

Chászár Károly.

Egy gyilkossági bűnpör tárgyalását kezdte meg tegnap a budapesti törvényszék. A vádlott Chászár Károly, a ki revolverlövessel megölte a milliomos Deutsch Lajost.

Tavaly augusztusban történt ez az eset, szenzációt keltve az egész országban. Közönség és sajtó egyaránt érezte, hogy nem közönséges bünténnyel áll szemben: a lövés felvillanó fénye a mai társadalom sötét miszteriumaira vet világot.

A liberális hirlapirodalom mélységes elfajulásának adta tanujelét, midőn a föl-villanó fény láttára hallatlan vakmerőséggel világga dobta a vádat, hogy a Deutsch Lajoson elkövetett gyilkosság a néppárti és agrárius igazságok gyümölcse. Érezték a zsidó liberálisok, hogy a hirhadt milliomos erőszakos halála ráfordítja a közfigyelmet a mi plutokracziánkra, s akadhat kéz, mely keresni fogja az összefüggést bizonyos kormányi felügyelet alatt álló vállalatok és egyes zsidó faiseurök milliói közt: ezért kellett elvonni a figyelmet az eset és a személyek elfogulatlan megítélésétől.

Nyolcz hó telt el azóta s a bűnös ott áll földi bírái előtt, kik cselkedete fölött ítélkezni fognak.

Maga a kérdés azonban, melyet ez a bűneset hozott előtérbe, Deutsch Lajos sirbatételével nem lett eltemetve és Császár Károly elítéltetésével nem léssen megoldva.

Ők ketten a mi szemünkben nem egyes emberek, hanem mindegyik külön-külön társadalmi osztálynak a személyesítője. Chászár Károly, az egykori erdőigazgató, a szegény emberek óriási tömegéből való, mely küzd, dolgozik és megáláztatásokat tűr, hogy megélhessen és segítse gazdája vagyonát gyarapodni. Ez a vagyonnélküli közép intelligencia, mely ép távol áll a plutokracziától, mint a munkások szocializmusától. Amazok egyszerűen megfizetik, míg hasznát lehet venni, de nem törődnek vele, mihelyt szükségtelemné váltak; emezek pedig kaján irigységgel tekintenek rájuk, míg tisztességes ruha földi tagjaikat. Sem fönt, sem lent, hanem a közönséges usznak, hol telmerülve, hol alá-sülyedve, de folytonos küzdelemben a megélhetésért.

Ennek az osztálynak egy tagját ta-

posta el a sors Deutsch Lajos és társainak a képében.

Ki volt ez a Deutsch Lajos?

Pár szóban elmondva: A magyar Panama megteremtője. Amióta szótári fogalomná vált a Panama név, szükségtelen bővebb magyarázatot fűzni hozzá. Ebben benne van mindaz a család, vesztegetés, hivatalnokok kötelelőség-mulasztásra csábítása s a közönség öntudatos fosztogatása, melyek együtt véve alkotják a korrupciót.

Félre azzal a banális mondással, mely a farizeusoknak a halottakkal szemben a néma hallgatást írja elő s mondjuk ki, a mit ezeken és ezeken tudnak, hogy a meggyilkolt Deutsch Lajos egyik legfőbb tényezője volt Magyarországon a korrupciónak. Ennek az embernek a keze belenyúlt mindenová, a hol pénzt lehetett szerezni s céljainak elérésében megteremtette és kővére hízta a korrupciót.

A Haas és Deutsch cég neve bele van vésvé az utolsó évtizedek minden állami vállalatába, s ha akadna Herkules, vállalkozni báfor az állami Augiasz istállók szeméjének megbolygatására, az onnan felgőzölő szag szertéradna egész Európára. Rohonczy Gedeon, ez a tisztakezü, gavallér képviselő 1881-ben megkísérelte lerántani a leplet a társaság üzemei fölől, de már késő volt. A korrupció védőnek szegődött Haas és Deutsch mellé, s önmagát fedezendő, visszaborította a leplet a Tiszaszabályozás ocsmányságaira.

Kérdem önöket, olvasóközönség, lehetséges-e két évtized alatt egy cégnek husz milliónál nagyobb vagyont szerezni becsületes uton, becsületes eszközökkel? A vagy, ha ily óriási tőke összehalmozását nem előzte meg, s nem kísérte karöltve a vesztegetés és család: lehet-e jóhiszeműnek tartani azokat a kormányközegeket, kik megengedték, hogy egy vállalkozó cég ily mértékten hasznát huzzon az állam rovására? Hol volt a munkálatok kiadásában a szakértelem, s hol az ellenőrzés?

Az a német nevű cég árendában birta és bírja egész Magyarországot. Minden vállalatban benne voltak és vannak ma is: szabályoznak folyókat, építenek vasutakat és budapesti hidakat, építik a parlament házát és a királyi palotát, emelnek bérházakat és szállodákat, bérelnek erdőket,

regálékat, alakítanak részvénytársaságokat közszolgálatra, téglaféltésre, aszfaltcsinálásra, posztógyártásra, üveggyárra és az ég tudja, hogy még mi egyéb, a mi pénzt hoz. És mindezek tetejébe megvásárolták a sajtó egy részét, hogy a nyilvánosság organumainak révén is elősegíthessék manipulációikat vagy védelmezzék magukat. Ezernyi szál és érdek-kötélék fűzte őket és fűzi a céget ma is azokhoz, kik a hatalom élén állva diszponálnak a vállalatok ügyei fölött.

Haas Jakab az élő, s Deutsch Lajos a halott, nem individumok, hanem typpus. Ez a cég képviseli a zsidófajt, olt-hatalatlan pénzszomjával, a Mammon iránti hódolatával. Egyetlen vezérelve van e fajnak: meggazdagodni. Az ut és és mód mellékes, valamint mellékes az is, ha ezek mennek miattok tönkre s az ország koldusbotra jut.

Tekintsünk végig Európán. A hol a korrupció büze gőzölög, ott megtaláljuk a Haas és Deuschokat, ma mint Strousbergket, holnap mint Herz Cornélokot és Reinach Jakabokat. Az ő pénzszomjuk internacionális, s a kielégítésben eszközök ugyanazonosak. Amit nagyban tett Deutsch Lajos és kompanistája, azt cselekszik kicsinyben a kisebb izraelita vállalkozók majd kivétel nélkül. Példájuk világító torony: sic itur ad astra. Ha a milliók össze lettek harácsolva: a halás kormány megszerzi nekik a magyar nemességet vagy a bárói rangot és végül megnyitattak a főrendiház kapui is ama tériak előtt, kiknek minden lépte nyomán a korrupció dudvája sarjadt ki.

Nos, Deutsch Lajost megölte Chászár Károly, mielőtt „haza fia s müköddésért“ a milliókon kívül elnyerhette volna a rangot és egyéb kitüntetések. Egy proletár golyója ölte meg. Ezek a golyók nincsenek fölveve a bilanszokba. És hasztalan akarják elhíttetni önmagukkal és a közönséggel, hogy az agrár vagy néppárti mozgalmak adják a fegyvert az elkeseredettek kezébe.

Ezt a fegyvert ők töltik már husz vagy harmincz esztendeje. Tavaly elszult az egyik, az idén majd a másik, harmadik. Talán egyszerre valamennyi . . .

Mai lapunk 8 oldal.

A szegény kiszorított emberek leszá-
molása lesz ez a hatalom háta mögött álló
lelketlen tőkével.

Az Eg legyen irgalmas a vértontó
Chászár Károly iránt, s nehéz a föld
Deutsch Lajos hamvai fölött.

Barabás Albert.

BELFOLD.

— A képviselőház szokatlan figyelmet
szentel a filloxera által elpusztított szőlők fel-
újításáról szóló törvényjavaslatnak. Az ellen-
zéki szónokok kitágoslják, hogy a kormány
privát vállalkozókra akarja bízni a szőlővesz-
zők termelését. Szederkényi Nándor
azt indítványozta, hogy a kormány a szegé-
nyebb gazdák közt ingyenes vesszőket osztas-
son ki, s kamatmentes államsegélyt adjon
20 évi törlesztésre a beültetés céljára. Da-
rányi Ignác miniszter azonban nem fogadta
el a javaslatot, azzal az indoklással, hogy a
magyar állam erre nem elég gazdag.

— Néppárti gyűlések. Érsekújvá-
rott husvét második vasárnapján, Privi-
gyén (Nyitra megye) husvét harmadik vasár-
napján tartanak néppárti gyűléseket. A nagy-
kanizsai néppárti gyűlésnek 100-as rendező
bizottsága megalakult, s a gyűlést április
19-ére tűzte ki.

— Fejérvári bukása. Hír szerint a
honvédelmi miniszter eljéte most már Bécs-
ben is befejezett dolog. A kiállítás befejezéseig
azonban Fejérvári báró jelenlegi helyén marad,
mert ez idő alatt állapítják meg annak a mód-
ját, hogy a miniszternek, a kinek katonai ér-
dekeit iránt nagy elismeréssel vannak, a tisz-
teséges visszavonulásra valami elfogadható
cím adhassanak. Utódjára néve is megtör-
tént már az intézkedés. Két honvédkerületi
parancsnok van az állásra kiszemelve és azok
egyike okvetlenül honvédelmi miniszter lesz. E
tábornokra különben már ezelőtt két évvel is
gondoltak, a mikor Fejérvárnyak a feleségével
való afférra először felmerült és a kiszemelt
utódoknak már akkor, a legfelsőbb helyről jött
intés után kiadták az utasítást, hogy a magyar
közjogot tanulmányozzák. Mindkét tábornok azt
jelentette, hogy a magyar közjogból tudnak

annyit, hogy a honvédelmi miniszter-állását
betölthetnék. Az egyik jelölt altábornagy, az
L. honvédkerület parancsnoka.

— Új zászlós irak. Ó félése a miniszter-
elnök előterjesztésére Széchenyi Gyula
gróftól kinevezte főlovász-mesternek, gróf
Báffy Györgyöt főajtónálló-mesternek.
Mindkét főt az egyházközlények reformok mel-
lett szavazott . . .

Választási reform.

Megszoktuk a hazugságot, hogy a
szabadelvű párt úgy szerepeljen, mint a
demokrácia és az egyenlőségi elvek zászló-
hordozója. Hírlapjaik ezt írják, szónokaik
ezt hirdetik évtizedek óta.

Ez a halálig demokrata párt azonban
tudni sem akar arról, hogy az ország
ügyeinek intézésébe, a képviselőválasztá-
sok révén, beleszólása legyen a szegény
földműves és iparos-osztálynak, mely nem
képes elég adót fizetni.

A választói cenzus leszállítását ed-
dig minden szabadelvű kormány ellenezte
Magyarországon. A munkások a 70-es
évek óta évről-évre hangoztatják kívánás-
gaikat a választásokban való részvételt
illetőleg. A szabadelvű párt azonban be-
dugja a füleit. Az ő demokratságuk és
radikális szabadelvűségük csak fölfelé irá-
nyul. Demokraták a főrendiházzal szem-
ben. Ennek az ősi rendjét megostromolták,
s a megmaradt részeket is örömmel lerom-
bolnák. A született törvényhozókat kikü-
szöbölni szeretnék onnét, s hogy hangu-
latot keltsenek. bombasztikus frázisokkal
izgatnak lapjaikban a főrendi előjogok és
a konzervatív eszmék ellen.

Szabadelvűségük szüntén meghatón
nyilvánul a hitbizományok eltörlésére és a
papi javak államosítására vonatkozó törek-
vésekben. Mindent elvenni és
konfiskálniszeretnének. Ősi
jogokat és ősi javakat. a szent szabadelvű-
ség és demokratság nevében. A d n i

a z o n b a n m i t s e m a d n a k a
n é p n e k .

A földművelő nép és a munkásosztály
csak maradjon úgy, a hogy eddig volt. A
szabadelvűség lefelé nem működik.
A magyar liberálisizmus nem osztja meg
szákmányát a néppel. Az a vagyonos kö-
zéposztály és az új honpolgárok tulajdona,
melyhez közelíteni vagy részt kérni belőle:
büntetendő cselekmény, anarchikus merény-
let a törvények és a közrend ellen.

Ez a helyzet Magyarországon. És
mégis vannak naiv hittiek, kik nem lát-
ják be, hogy a mi hangosan szereplő de-
mokratsziánknak a valódi demokratsziához
abszolúte nincs köze. Hogy annak meri
bevezetni magát, az részben önámítás, rész-
ben öntudatos szédelgés és hazugság. A
multban történelmi alapja volt, a jelenben
nem nyugszik máson, mint hiúságon és
önzésen.

Polgári egyenlőség uralkodik Angliá-
ban. társadalmi egyenlőség Franciaország-
ban. Nálunk nincs se polgári, se társadalmi
egyenlőség. A demokratszággal kérkedő
liberalisokat magasabb fal és szélesebb
árok választja el a néptől, mint a rendi
alkotmány idején a nemzeti osztályt a
polgári osztálytól. A nemesség képes volt
lemondani összes előjogairól és átruházni
a nemzetre, a ma uralkodó szabadelvűség
azonban egy hajszálat sem enged a népnek.

A magyar liberalizmus nebánstvirág-
ként őrzi az elavult választási törvényt,
melynek segítségével meghamisíthatja a pa-
lamentarizmust és fenttarthatja uralmát. A
szavazó urnához nem bocsátja a munká-
sokat, mert tudja, hogy azok egyszerre
tönkretennék a többségét.

Az ellenzéket is méltán éri vád, hogy
nem indít akciózt a választási cenzus le-
szállítása iránt. Apponyi Albert gróf tett
ugyan valamelyes kísérletet karácsonyi
béke proppozíciójában erre vonatkozólag,
de csak mellékesen. Mintha ő is, meg a

TÁRCA.

A muzsikus meséje.

(Elbeszéli: Pedro Alarcón.)

— A „Fejérmegyei Napló” eredeti tárcája. —

Huszonnégy év előtt polgárháboru dult
Spanyolországban. Don Carlos és Izabella ve-
tekeudék a koronáért. A spanyolok két pártra
szakadtak. s bőségesen folyt a vér a testvér-
harcokban.

Volt egy jó barátom; Ramon Gomeznek
hívták. Hadnagy volt a vadászrezdében, a mely-
ben magam is szolgáltam. Sohasem ismertem
még egy olyan derék embert. Együtt nevel-
kedtünk, együtt harcoltunk száz útközetben,
együtt akartunk meghalni a csatatéren, a sza-
badságért küzdve. Ő, ezerszer jobban dobogott
az ő szíve a szabadságért, mint az enyém, vagy
az egész hadseregé.

De a főparancsnok valami sértést követett
el Ramon ellen. Csúful visszaélt többségé-
vel, hogy még a legszelidebb lelkű embert is
vérg sértette volna. Így hát kénytelen volt
szükve elhagyni csapatát, elhagyni barátait s
alárendelt léte megölni az ezredet.

Se kéréseim, se fenyegetéseim nem hatot-
tak reá. Már elvégez, hogy megteszi, s átme-
gy Izabella seregéből a Carlísták közé.

Ez időtájt ép nyílt táborban voltunk,
három mértöldnyire az ellenséggtől. Éjjel volt,
amidőn Ramon desztálni akart. Esős, hűvös,
szomorú idő, amilyen rendesen a csata előtti nap.

Éjfélok Ramon belépett sátoromba. En
aludtam.

— Basilio! suttogó fülemhez hajolva.

— Ki az?

— En vagyok. Isten veled!

— Már meg?

— Igen! Aldjon meg az Isten — S meg-
fogta kezemet. — Ha reggel, a mint hiszem,
csata lesz, találkozunk a harcztéren. . . .

— Tudom, de azért jó barátok mara-
dunk . . .

— Persze! Ha találkozunk, átkaroljuk,
megöleljük egymást és . . . aztán összezapunk.
En biztosan elpusztulok a csatatéren, mert
egyenesen neki rontok a derék hadnak, hogy
az ezredesig juthassak. Te Basilio, ne nagyon
erőlködjél odakünn, az útközetben . . . A di-
esőség ugyis csak hamu, füst.

— Hát élni . . .

— Igazad van. Iparkodjál, hogy kapitány
leheless — mondá Ramon. — A fizetés, meg a
hatalom, az már valami. De én, aki már epi-
páltam az életemet. . . .

— Kegyetlen beszéd! — viszonzám le-
verten.

— Ne félj, mindketten túléljük a csatát.

— Akkor jöjjünk össze valahol utánna.

— Hol?

— A San Nicolas kolostornál. Éjfélt után
egy órakor. A ki nem lesz ott, az meghalt.
Akarod?

— Nem bánom.

— Akkor hát Isten veled!

— Isten veled!

Megöleltük egymást s Ramon eltűnt az éj
homályában.

*

Amint vártuk, másnap az ellenség táma-

dott. Véres volt a csata. Eltartott délután há-
romtól, a mig be nem sötétedett.

Ugy öt óratájt az én csapatomat hevesen
támadta az ellenség egy dandára. Ramon ve-
zette. Már kapitány volt s a Carlísták fehér
sapkája ékeskedett a fején.

— Tűzet! kiáltottam én is, Ramon is.

Majd pedig szuronyra mentünk. Mi győz-
tünk, s Ramon menekült csapatostul. De még
előbb, küzdelem közben, lelőtte ezredesünket,
aki miatt — mint mondtam — átpártolt az
ellenséghez.

Hát óra felé ellenünk fordult a szerencse.
En csapatostul futásnak eredtem, de utólrtek
bennünket, s kénytelenek voltunk megadni ma-
gunkat. Fogoly gyanánt vittek a legközelebbi
városba, melyet a háboru kitérése óta a tar-
lísták birtak, a hol engem — ugy hiszem —
bizonyára mihamarabb kivégeznek.

Éjfélt után egyet ütött a toronyóra. Ott
kellett volna lennem a San Nicolas kolostornál.
A faluházának nyirkos börtönébe voltam csuk-
va. Az őrnél tudakozódtam barátom után.

Azt felelte: hatalmas ember most. Meg-
ölte az ellenség ezredesét, de a csata vége felé
eltűnt, s nem tért vissza se ő, se csapata.

Istenem! meynyit szenvedtem és aggdó-
tam ezen az éjszakán.

Végre megvirradt. Egy pap lépett a bör-
tönbe.

Társaim még aludtak.

— Halál? kiálték, a hogy megláttam a
szent atyát.

— Igen! felelé szomoruan.

— Már is?

függetlenségiek is tartanának attól, hogyha megszorodik a választók száma, ha olyanok is voksolhatnak, kik eddig számba se vétettek: fogatkozás áll be mandátumaik körül.

Van-e alapja ezen aggodalomnak: nem vitatjuk. Meglehet, hogy az alkotmányos jogokhoz jutott szegény néposztály elfordul azoktól a honatyáktól, kik meddő pártharcokra fecsérték az időt, s oly jelöltek mellé csoportosul, kik az államéletben és a kormányzatban a nép érdekeit tartják szem előtt.

Mi, néppártiak, programponturn tüztük ki a választási cenzus leszállítását. A liberálisok ezt is felhasználják arra, hogy a szociálistákkal való kaczerkodás vádját emeljék ellenünk, kiknek végső ideálja: az általános választói jogosultság.

Egyelőre nem megyünk ennyire. A mostani szűk kereteknek kibővítését azonban követelni fogjuk, bármily kormány is vezetné az ország ügyeit.

Ha a parlamentarizmus a nép képviselőit elvén alapszik, ne csak fikció legyen az, hanem tényleges valóság.

(h. a.)

Márczius 15-ike városunkban.

A naptár nem jelezte külön betűkkel, s mégis ünnepet ült Székesfejérvár közönsége márczius 15-én. A hazafias érzés megnyilatkozott minden társadalmi osztályban s városunk polgárai szétoszolva kaszinók, olvasókörök és asztaltársaságok szerint lelkes hangulatban ünnepelték meg újabb nemzeti történetünk dicső emlékű napját.

Az utcaikon is meglátszott, hogy ünnepet ülünk. A tavaszias szellő nemzetiszínű tricolorokat lobogtatott a városházán, a ciszterciaták gimnáziumán, az olvasókörök épületein és számos magán házon. Az utcákon pedig kokárdás ifjakon és leányokon akadt meg szemünk. Nyil-

— Nem, három óra múlva.

Néhány percz múlva társaim is fölébredtek. Volt ott aztán sirás, jajgatás, káromkodás, csak úgy zugott belé a börtön.

Az utolsó három órában nem gondoltam semmi másra, mint Ramon barátomra. A carlisták kivétköztettek egyenruhából, egy ócska, elrongyolódott köpenyt adtak rám s egy szakadt siphát nyomtak a fejemre.

Igy vonultam ki huszad magammal meghalni. Csak egynek kegyelmeztek meg, mert muzsikus volt. A carlisták ezidőtájt minden muzsikusnak megkegyelmeztek, mert hiányos volt a bandájok.

Négyyszögbe állott fel a katonaság. Miniket a középre vezettek. Én voltam a tizenegyes szám, én leszek tehát a tizenegyedik halott.

Megkezdődtek a lövések. A dürgés megfagyasztotta ereimben a vért. Szemeim kimeredtek, s nem láttam társaim elesét. Megzavarodtam, a harmadik lövésre meghibbant az eszem.

O, azok a puskaropogások örökre itt zagnak a fülemben és sajognak a szívemben.

A lövések egyre dördültek. Most — gondolám — most! Keresztet vetek hirtelen... de érzem, hogy nem ért golyó. Ott állok sér tetlenül.

— Most! gondolám újra. De érzem, hogy megragadnak vállaimnál, elvonszolnak, s a fülemben kiáltanak...

Lerogytam. Nem gondoltam többé semmit. Mintha álom nyomott volna el. Azt álmodtam, hogy rám löttek s meghaltam.

Sötét helyen tértem magamhoz. Egy árny

vános felvonulás nem volt, de azért mégis szokatlan élénkség uralkodott a városban; s a vídám hangulat belenyúlt a késő éjszakába.

Az egyes ünnepségekről tudósítónk a következőkben számolnak be.

A függetlenségi kör már szombaton este összejött megülni márczius idusát. A zsófolásig megtelt körhelyiségben Gánós Jenő, a kör első alelnöke mondott megnyitó beszédet, utána pedig Tóth Artúr, a kör elnöke emlékezett meg emelkedett szavakban a népszabadság hajnalfényéről, a lefolyt küzdelmekről, s költői lendülettel apostrofálta Kossuth Lajos emlékét. Farkasdi Béla alkalmi költeményének felolvasása után Gánós Jenő tartotta a záróbeszédet, figyelmeztetvén a jelenlevőket, hogy ragaszkodjanak a függetlenségi lobogóhoz.

A tóvárosi olvasókörben (a szabadelvűpártiak gyűlőhelyén) szintén szombaton este róvták le a megemlékezés adóját. A társaság, melyben jelen volt Fiáth Miklós báró főispán, s Havranek József polgármester is, élénk figyelemmel hallgatta Kenessey Gyulának a mai viszonyokra is czélzó beszédét. A szabadság, testvériség és egyenlőség eszméit dicsőítvén, azzal végezte, hogy „legyen erős hitünk a szabadságban, reméljünk a jobb jövőben, az egyenlőség zálogában és szeressük egymást a testvériségben.”

Az összejövetelt társas vacsora fejezte be, melyen elhatározták, hogy ezüst serleget szereznek be, s minden év márczius előestéjén alkalmi szónok fogja kiüríteni.

A palotavárosban a függetlenségi polgárok a Horváth-féle vendéglőben ünnepelték meg márczius 15-ének előestéjét. Boros Sándor üdvözlő beszéde után Hoffer Lajos tartott felolvasást a 48-as eseményekről, melegen emlékezve meg Kossuth Lajosról. — Vacsora alatt számos hazafias szellemű felköszöntő hangzott el.

A magyar asztaltársaság tagjai az Endresz-féle vendéglőben gyűltek össze vasárnap este. Az alkalmi beszédet dr. Borcherth Jenő tartotta, a mely után elénekelték a Szózatot. Toasztozokban itt sem volt hiány.

A felsővárosi olvasókörben látogatott társasvacsora volt, melyen alkalmi felköszöntőket mondtak: Véber Károly, Paulovits Ferenc, Pete Ferenc, stb.

hajtolt fölém Férának látszott. Ajkaimról egy név lebbent el, lázammak, örületemnek csökönys gondolata.

— Ramon!

— Mit akarsz? — kérde a mellettem álló árny.

— Istennem! — kiálték — hol vagyok?

A másvilágban?

— Nem — felelé ugyanaz a hang.

— Ramon, élsz még?

— Élek.

— Én én?

— Te is.

— Hol vagyok? A San Nicolas kolostorban? Nem vagyok fogoly? Mindezt csak álmodtam volna?

— Nem, Basilió. Nem álmodtál semmit. Figyelj rám.

— Mint tudod, végre szerencsésen megölttem az ezredet, Bosszút álltam. Dűhtől örültem folytatam az üldöklést késő estig, a mig csak egy lélek volt a csataterén.

Mikor kisitott a hold, te jutottál eszembe. A San Nicolas kolostor felé mentem, hogy ott rád várjak. Tíz óra lehetett. A találkozás pedig egy órára volt kitűzve. Elszunnyadtam, s mélyen elaludtam. Egy óra tájban fölébredtem, de még mindig egyedül valék.

Hát veled mi történt? kérdezgettem magamban. Kettőt is elütötte... hármát is... négyet. Kínos éjszaka volt!

Te nem jöttél. Bizonyára meghaltál, gondolám. Elhagytam a kolostort, hogy csapataimat keressem föl. Fényes nappal volt, amikor ide érkeztem. Már mind azt hitték, hogy elpusztultam a csatában. Ahogy megpillantot-

A kath. főgymnázium önképzőköre márczius 15-é emlékére diszgyűlést tartott. A gyűlésen a tanári kar is megjelent az igaztával élén. A Hymnus eléneklése után br. Fiáth Ferenc VIII. oszt. t. alelnök tartott lelkes megnyitó beszédet, márczius 15-dikének jelentőségét méltatva s beszédének befejezésül a „Talpra magyar” szavaltá el. — Ezután szavaltak: Vinitzai Imre VII. o. t. „A magyar ifjusághoz” Petőfőtől; Moizer Imre VIII. o. t. „1848” Petőfőtől; Krausz Aladár VIII. o. t. pedig „A Marsellaise és a Talpra magyar” czimvel sikerült felolvasást tartott Koronczay Imre VI. o. t. „Riadó” Czuczortól; Vindisch István VII. o. t. „Előre” Petőfőtől; Ereký Károly VIII. o. t. „Rákóczy” Petőfőtől; Perl Imre VIII. o. t. pedig Kossuth Lajosról tartott szép felolvasást; Fetti Lipót VI. o. t. „A vén zászlótartó” Petőfőtől és Fáykiss Ferenc „Előre” Tóth Kálmántól. A szavaltók és felolvasók szép és sikerült előadásukkal sok retzést arattak. A gyűlést az ifjuság Kossuth Lajos azt izente és Tavasz elmait lelkes éneklésével fejezte be.

A kereskedelmi ifjak társasága is megülte szombat este a szabadság ünnepét a kör helyiségében. Az alelnök megnyitó beszéde után Rosenspitz József elszavalt Petőfinek „Talpra magyar” cz. költeményét; Székely Lajos felolvasást tartott „Emlékezés 1848. márcz. 15-r.” czimmel. Az ünnepélyt Möller Samu zárta be az „Élet vagy halál” czimű költemény elszavaltásával.

Az iparos ifjuság önképzőkörében az ünnepélyt a dalárda nyitotta meg a Hymnus-szal Jámbor Zsigmond karmester vezetése alatt. Szavallatokat tartottak Hollósy Ferenc, Szöke Viktor, Hambalgó Mariska és Szabadi László. Felolvasók voltak: Wittinger Ernő és Szaller István.

A kereskedelmi akadémiában Spitzkó Lajos tankerületi főigazgató és a tanári kar jelenlétében ment vége az ifjuság ünnepi gyűlése. A megnyitó beszédet dr. Faludi M. igazgató tartotta. Szavaltak: Schwarz, Waizner, Danneberg, Rosenspitz, Holló és Liechtenstad tanulók. Az énekkar szintén közreműködött.

tak, elem futottak s megüleltek. A tábornok is kitüntetett.

Csakhamar megtudtam, hogy huszonegy foglyot fognak ma agyonlőni. Balsejtelem fogott el. Talán Basilió is köztük van! villant meg agyamban.

Észvesztetten rohantam a veszőhelyre. A katonák már négyoszögben állottak. Puskaropogást is hallottam. Nézek... nézek, de nem látok semmit. A fájdalom elvakított, a félelem elvette szemem fényét. Végre megpillantalak. Nemsokára rajta volt a sor. Még csak ketten voltak előttem.

Mit tegyek?

Örület fogott el. Felordítottam, hozzád rohantam. Megragadtalak vállaidnál s torkom szakadtából rekedten rikoltám:

— Ezt nem! Tábornok ur. ezt nem!

A tábornok, a ki tegnaptól ismert, így szólt:

— Mi az? Talán muzsikus?

Ugy hatott rám e szó, mint mikor a vaknak megnyílik a szeméfnye s először pillantja meg a szép napugarat. Megvillant bennem a remény sugára.

— Muzsikus! — kiáltám. — Igen... igen, tábornok ur! Muzsikus, kitűnő muzsikus.

Te eszméletlenül feküdtél a földön.

— Milyen hangszerhez ért? kérde a tábornok.

— Ó... ő... no igen... hogyan! ... ő ért... a klarinéhoz.

— Van szükség klarinétosra? tudakolta a tábornok a banda felé fordulva.

Ót pillanatig, nekem öt századig, váratott a felelet.

Zászlót a banderiumnak.

Abban a páratlanul diszesnek ígérkező diszbanderiumban, mely június 8-án fog végigvonnulni az ország fővárosában, hogy a megyék és a városok hódolatát fejezze ki az uralkodó előtt, képviselve lesz Székesfejérvár is. A városi közgyűlés anyagi támogatást szavazott meg a banderisták számára, a kik ötten lesznek: Dr. Major Ferenc főorvos, Seidel Lajos főkapitány, Tóth Aladár orsz. képviselő, Gebhard Bódog városi aljegyző és dr. Árkay Antal orvos.

Lóról, szerszámról és diszes magyar ruházatról gondoskodnak a banderisták. De hátra van még egy szükséges kellék, a mi nélkül banderiumot utnak indítani nem lehet: a banderium zászlója. Úgybuzgó polgármesterünk, ki egész lélekkel rajta van, hogy szegényt ne valljunk a fényes ünnepeken, előszedette a város tulajdonát képező három zászlót. A szemle azonban nem nyugtatta meg. Kettő ezek közül igen nagy, a harmadik pedig el van rongyolódva, s azonfelül van valami rajta, a mit csak a heraldikában nézünk közönyös szemmel, de nem nemzeti lobogókon: egy csunya kétféjű sas.

Szóval, a banderiumot nem lehet felszerezni egyik meglevő zászlónkkal sem. A költésekre megszavazott összegből pedig nem futja ki egy új lobogónak a megrendelése. Baj azonban nem lesz, mert a polgármesternek szerencsés ötlete támadt.

Székesfejérvár lelkes hölgyeivel fordult, hogy indítsanak gyűjtést egy zászlójá vára. Felszólításának meglelt a sikere: hölgyeink nemes buzgalommal karolták fel az eszmét. S tudjuk, hogy a mit a honleányok pártfogó keze gyámolt, az soha nem vallott kudarcot. Bár rövid az idő, semmi kétség, hogy összegyűjteni fogják a zászlóra szükséges összeget. A banderium büszkén lovagolhat e lobogó alatt, s a város birtokába jut egy értékes és becses

emléknek. A város tulajdona marad, mert a város hölgyeinek adományából fog elkészítettetni.

Az értekezletben, mely ezt elhatározta, Havranek polgármester előnkéte alatt részt vettek a banderium tagjai, továbbá Molnár Béláné, dr. Révy Ferencné, Fittler Béláné, Havranek Józsefné és Wertheim Árminné urhölgyek, azonkívül a helybeli lapok szerkesztői.

A polgármester bemutatta a meglevő zászlókat, s ad oculos demonstrálván egy új zászló készítésének szükségességét, a hölgyeket felkérte a gyűjtést megindítására. Kérését helyeslő tetszéssel fogadták, mire előterjesztette a pesti Oberbauer czég ajánlatát. Hosszabb eszmecsere után elhatározták, hogy egy standard alakú, fecskefark szabású zászló készíttessék fehér nehéz selyemből, egyik oldalán Székesfejérvár színes czimerével, a másik oldalán Árpád képével, mely selyemmel és arannyal lesz hímезve. A zászlót 3 oldalon 10 cm. szélességű arany rojtok övezik s 2 darab valódi aranybojt lesz rajta, azonkívül egy 120 cm. hosszú és 20 cm. széles szallag a város színeiből, bélelve és aranyrojtokkal. A szallagra ez a felírás jön: Székesfejérvár hölgyei — A millenium emlékére. A zászló nagysága: 100 cm, széles és 150 cm. hosszú.

A hölgybizottság elhatározta, hogy a várost bizonyos területek szerint szétosztja maga között, s a hölgyek kettésével az egyes családoknál megjelenni a gyűjtőivel. Körülbelül 450—500 írtra van szükség, a mi remélhetőleg hamar összegyűjtül.

Tekintettel arra, hogy a hölgyek az idő rövidsége miatt mindenhová nem mehetnek el, gyűjtőiv lesz letéve a polgármesteri hivatalban is. Remélik, hogy felszólítás nélkül is mihamarabb megfog telni ez a gyűjtő-ív.

Mielőtt a zászló elkészülne, szükségesnek látjuk figyelmeztetni a bizottságot, hogy a feliraton ne Székesfehérvár, hanem Székesfejérvár szerepeljen. Az értekezleten Major dr. figyelmeztette is a bizottságot, de nem fektettek súlyt szavaira. Hivatkoztak arra, hogy újabban mindig h betű használtatik a „j“ helyett. A rossz szokás még nem ok arra, hogy egy történelmi momentumnál meghamisított névvel szerepeljen a város. A királyi levelek-

— Igen, tábornok ur. Van rá szükség, mondá a karmester.

— Vigyék hát el ezt az embert, s folytassátok a kivégzést! parancsolá a carlisták vezére. Főlemltek, s karomon vezettek ide, ebbe a sátorba.

Örömkönyveket hullatva borultam Ramon nyakába, s meghatottam rebegetem:

— Visszaadtad életemet!
— Nem egészen, felelé Ramon. Felelj: tudsz-e klarinétozni?

— Nem!
— Ugy hát nem adtam vissza életedet, hanem a nélkül, hogy megváltottalak volna, az enyémét is elvesztettem.

— Atfutott a hideg.
— Zenét! zenét! kiáltott izgatottan Ramon. Értesz-e valamire?

— Keveset, nagyon keveset! Hisz tudod, emlékezhetsz rá, együtt tanultunk a kollégiumban...

— Vajmi kevés az, vagy jobban mondva semmi. Meg kell halnod! Nekem is, mert csalást, árulást követtem el. Gondold meg csak! Két hét alatt szervezik azt a bandát, a melyhez te is tartoznál. És minthogy addig nem tanulhatsz meg klarinétozni — ha csak Isten csodát nem mivel — irgalmatlanul lepuskázna mindkettőnkre.

— Téged! törtem ki. Téged? Miattam, a kinek visszaadtad életemet? Nem, azt nem engedheti meg az Uristen! Nem soha! Két hét alatt megtanulok klarinétozni.

Ramon hitetlenül, keserűen mosolygott. Mit mondjak még többet?

Két hét alatt, tehát tizennégy nap és tizennégy éj alatt, mert se nem aludtam se

nem pihentem ezen időközben, megtanultam klarinétozni!

Micsoda napok voltak azok! Ramon és én kimentünk a földekre, messze messze, s órák hosszánt kiűn maradtunk. A szomszéd faluból várt ránk egy vén muzsikás, az tanítgatott.

Hogy miért nem szűktem meg? . . . Lehetetlen volt. Én fogoly voltam, s rám a távolból is vigyáztak . . . Ramon pedig nem akart szökni nélkülem.

Én nem beszéltem, nem gondolkodtam, nem ittam, nem ettem . . . Örült voltam, a klarinét örültje. Tanulni akartam, tanulni folytonosan. Az akarat pedig végtelen hatalom! Akartam és tántoríthatatlan voltam. Megmenekültem, de beleőrültem. Belebolondultam a muzsikába, beteg voltam a zenének.

Három esztendeig nem tettem le kezemből a klarinétot. Nem tettem mást, csak fújtam, fújtam . . . egyre csak fújtam.

Ramon nem hagyott el.

A háború után kivándoroltam Franciaországba s ott is folytattam a klarinétos mesterséget. Magam voltam már a hangszer. Emberek, faluk, városok, nagyurak jöttek hallgatni művészetemet.

Játék volt kezemben a hangszer. Nyögött, sirt, jajgatott, nevetett. A madár dalát utánazta, a vadállat bődülését, az ember zokogását.

Ramon mindig velem volt.

A harmadik esztendő végén barátom hirtelen meghalt.

Megpillantva holttestemet, visszatért ép eszem A következő napon, már ép észszel, kezembe vettem a klarinétot Nem tudtam játszani rajta Magam sem tudom, miért?

ben vérosunk, mint Székesfejérvár szerepel; ez tehát az irányadó, melytől épen a millenium alkalmával eltérni nem szabad.

Az új városháza.

Egy lépéssel ismét tovább jutottunk. Sikertült megállapítani, hogy mily helyiségekre van szükség az új városházán. Ennek megállapítását együttesen eszközölték a kiküldött bizottság s meg a tanács és az egyes hivatalok vezetői.

A közös értekezletben, mely hétfőn tartott, Havranek József polgármester elnököl, s mint szakértő jelen volt az egyik terv készítője, S a y Ferenc építész. A megállapítás szerint következő méretek szolgálnak majd a terv elkészítésénél irányadónak:

Diszterem 170—180, karzat 2 oldalt 40—50, 2 ruhatar 20. Főispáni szoba 32—35. Tanács-terem és visszavonulási terem 60—70. Polgármesternek 2 szoba, egyik 30—32, a másik 24—30 és egy előszoba. Főjegyzőnek egy szoba 30—32, 2 aljegyzőnek 2 szoba a 12—24. Iktató és kiadó egy szoba 30—32, esetleg 2 szoba a 18—24. Iroda 1 szoba 60—70, esetleg 2 szoba a 32—40. Rendőrfőkapitánynak 1 szoba 30—32, közigazgatási gyakornoknak 1 szoba 18—24, alkaptánynak 1 szoba 30—32, rendőrbiztosok és állatorvosnak 1 szoba 18—24, rendőrségi iroda 36—40, bejelentési hiv. 30—32. Börtönök: 2 zárka a 8—10, 3—4 czella a 12—20, 2 czella a 30—32, közös börtön 36—40, kulcsos 1 szoba 18—24, hajduknak 2 szoba a 36—40. Pénzügyi tanácsosnak 1 szoba 30—32, 1 szoba 18—24 és 1 előszoba 20. Pénztár 1 szoba 40—45. Számfejtő 1 szoba 36—45. Főszámvevő 1 szoba 30—32. Két alszámvevő 1 szoba 24—30. Két számfeljő és irtoknak 1 szoba 30—32. Égrehajtóknak lehetőleg a pénztár mellett 1 szoba 36—40. Közigazgatási tanácsosnak 1 szoba a 30—32. 1 előszoba 20. Szállásmesternek 1 szoba 18—24. Gazdasági tanácsosnak 1 szoba 30—32. 1 szoba 18—24. előszoba 20. Főorvosnak 1 szoba 18—30. Mérnöki hivatalnak 1 szoba 30—40, 1 szoba 32—36, előszoba 20. Tisztai ügyészek 1 szoba 30—32, 1 szoba 18—24, előszoba 18—20. Arvaszék két szoba a 30—32, közzgym 18—20, iroda 30—32. Kisterem 45. Levéltár 150—160 mtr. Hogy a Say vagy a Winkler-féle terv fog-e elfogadtatni, azt csak a következő gyűlés fogja eldönteni.

Táviratok.

Képviselőház.

(Saját tudósítónk jelentése.)

Budapest, márcz 18. (Saját tud. táv.) Folytatták a szőlők regenerálására vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. Felszólaltak Szederkényi Nándor és Eötvös Károly. Ez utóbbi a miniszterium által kiküldött szakértőket kritizálta élesen. Darányi Ignác miniszter kijelenti, hogy az ellenzék tévesen számított, mert a kisbirtokosok nem egyszerre kapják az állami kölcsönt, s a kamat csak a beültetett szőlőterület után fizetendő. A javaslat általánosságban elfogadtatott. A részletes vitában ismét Eötvös Károly beszélt.

Ferdinánd fejedelem Oroszországban.

Szofia, márcz. 18. (Saját tud. táv.) Hir szerint Ferdinánd fejedelem e hó végén elutazik Szent Pétervárra, hogy a cárnál tisztelegjen.

A háboruskodó Olaszországban.

Róma, márcz. 18. (Saját tud. táv.) A kormány újabb kölcsönt akar fölvenni az afrikai hadjárat költségeire. A már eddigi és a jövőre szükséges kiadások 140 millió lírát igényelnek.

Városi és vidéki hírek.

— **Vezérek ünneplése.** Eszterházy Miklós Móricz gróf jelen volt a bajor kath. cseletrumpárt e hó 10-én Münchenben tartott jubileári ülésein. Üdvözlő beszédének elhangzása után a jelenlevők a legmelegebben tüntettek mellette, s a lelkes óvációkból kijutott a rész Zichy Nándor grófnak is, mint a magyarországi katolikusok világi vezérének.

— **Kinevezések.** A belügyminiszter tudatta a város közönségével, hogy az adókievítés alkalmával megállapított adó mérve ellen benyújtott fellebbezés elintézésével megbízott bizottság elnökévé Madarasz Lipót, nyugtáblai bírót, és helyettes elnökévé Vértessy József ügyvédet nevezte ki. A bizottság a pénzügyigazgatóság székhelyén működik.

— **A királyné a milleniumon.** Most már egész pontossággal meg van állapítva a felséges asszony részvéte a milleniumon, és pedig május 2-án részt vesz a kiállítás megnyitására, május 3-án a budavári Mátyás-templomban tartandó istentiszteleten, továbbá május elején, 5-én vagy 6-án megtartandó udvari ünnepségen és végül a június 8-iki hódolói felvonulás fogadásán.

— **Új kápolna.** A megyénkben levő Rácz-Keresztúr nagyközség katolikus temetőjében az alsó-szabai Pethő család még a múlt évben díszes kápolnát emeltetett, a mely több ezer forintba került; a székesfejérvári kápolnánál pedig 600 forint alapítványt tett le azon czélból, hogy a kápolna fontartását örök időkre biztosítsa. A község képviselőtestülete legutóbb tartott ülésén egyhangu határozattal az áldozatkész családnak köszönetét fejezte ki s a nemes tettet jegyzőkönyvébe iktatta.

— **Antal Gábor eskülete.** A dunántúli ev. ref. egyházkerület közgyűlését Tisza Kálmán főgondnok márczius 25-ére tüzte ki Párára, mely alkalommal a t. n. Gábor, a megye főszolgabírója, a mely tisztséget a múlt évben szuperintendens leteszi az esküt. Az eskületére a megyéből is többen fognak Párára utazni, hogy jelen lehessenek az aktusnál. A komáromi lelkészválasztó közgyűlést is még e héten megtartják; az egyházközség Antal Gábor szuperintendensét alkalmasint egyhangulag fogja lelkészessé megválasztani.

— **Új postahivatal.** A kereskedelmi miniszter értesítette a város közönségét, hogy Gárdonyi községben postahivatal állított fel.

— **A holt kéz.** Figyelmesebb újságolvasók emlékezni fognak, hogy a szabadelvű sajtó éveken át gunyolta és sértegette Vác püspökét, dr. Schuster Constantint. Elnevezték zsu-gorinak, ki jövedelméből mit sem áldoz a köz-célokra. A nemes lelkű főpap türe a gyaláz-kodásokat, s titokban érezte az áldó kezét a szegényekkel. E napokban azonban nagy meglepetés érte a szabadkőműves lapokat: a „zsugori“ főpap 100,000 forint alapítványt tett a városi kórház és szegények javára. Vác városa az örömtől meglepetve ünnepli megye-püspökét, kiről most már kiderült, hogy a mióta székhelyét elfoglalta, csupán Vác városát érdeklő czélokra három száz ezer forintot adott. És ezt a kezet nevezik a zsidó-szabadkőművesek holt kéznek!

— **Katolikus tanítók a milleniumon.** A katolikus tanítók milleniumi congressusának előkészítő bizottsága e hó 16-án gyűlést tartott Budapesten. Elhatározták, hogy a congressus július 7, 8, 9-én lesz. Minden egyház-megye 3-6 képviselőt küld. A tanítók kedvezményes vasúti jegyet kapnak. A milleniumot minden iskolában megünnepelik. Minden iskolának beszerzik a király és a pápa arcképét. A congressus elé 14 indítványt terjesztenek a katolikus milleniumi oktatás ügyének emeléséért.

— **A Szemecz-ügy epilógusa.** A mikor Szemecz Emil volt tartalékos honvéd főhadnagyot a székesfejérvári első honvéd tiszti becsületbíróság a polgári törvényszék ítélete

daczára a királysértés vádjá alól felmentette, a becsületbíróság tagjai között Bándy Balázs VI. kerületi csendőr alezredparancsnok is itélkezett. Mint értesülünk, Bándy Balázs csendőralezredest, a székesfejérvári 6. kerületi parancsnokot májusban nyugdíjazni fogják. Az életerős, fiatal kora közepén álló csendőrtiszt nyugdíjaztatását a Szemecz-ügyre viszik vissza.

— **A vértanuk emléke.** A perkáti kath. kör 14-én gyászmisét mondott vértanunk lelkiüdvéért, melyen számosan megjelentek. Ugyanaz nap este a „polgári kör“ és az „iparos kör“ társasvacsorát rendeztek vértanunk emlékére.

— **Megszűnt járvány.** A közeli községben a gyermekek közt huzamosabb ideig mutatózó kanyaró-járvány megszűnt.

— **Pályázat katonai nevelőintézetbe.** A közös hadügyminisztérium pályázatot hirdet a katonai nevelő intézetekben és akadémiákban 320 alapítványhely betöltése iránt. A pályázat feltételei részletesen megtehető a polgármesteri hivatalban. E pályázati hirdetményt a szülők figyelmébe ajánljuk.

— **A hegyközségek szervezése.** A földmívelési miniszter utasításához képest, melyben a szőlőművelés előmozdítására a hegyközségeket önkormányzati joggal ruhazza fel — a maroshegyi szőlőbirtokosok kérvénye folytán, a Demkő-, Maros-, Erdő- és Sárkányhegy tulajdonosait a városi tanács jövő hó 12-én d. e. 9 órára a hegyközség megalakítása tárgyában tartandó gyűlésre összehívta.

— **Halált okozó rugás.** Kiss Mihály kocsiáts Perkáti mindenüvé nézett, csak lova-ira nem. Így történt azután, hogy e hó 16-án a kocsi Nikolicza János 2 éves gyermekét eltaszította, a kocsihoz kötött csikó pedig megijedve megrugta. Az eszméletlen állapotban levő gyermeket szülei lakására vitték, hol a gyors segítség mellett is rövid idő múlva meghalt. A vizsgálatlan kocsi ellen megindították a vizsgálatot.

— **Szobor egy kath. pap-tudósnak.** Az országos régészeti és embertani társulat szobrot akar emelni Rómer Flórisnak a nagy-névi tudósnek szülőhelyén Pozsonyban. A város törvényhatósága erről értesülvén, ezer forintot szavazott meg a költségre, s elhatározta, hogy gyűjtést is indít.

— **A bécsi pénzkirály Budapesten.** A múlt évben sokat emlegették azt a hírt, hogy br. Rothschild Albert elhagyja Bécsét és Budapesten akar letelepedni. A hír, ugyilátszik, mégis megvalósul, mert Rothschild a Stefánia-úton nagy telkeket vásárolt, hol egy nyaralót épített, mely egy hatalmas angol-kerttel lesz körülveve.

— **Halalozás.** Wolkenstein Ignác bérkocsi vállalkozó f. hó 15-én este 6 és 7 óra között, midőn a nádor-utczán hazafelé tartott, a különben is heves vérmérsékletű embert valami nagyon felizgathatta, mert a Vaimár-féle bolt előtt egyszerre csak összerogyott és meghalt. Az orvosok szívzélihidést állapítottak meg. Temetése tegnap kedden ment végbe.

— **Változás a csendőrség felszerelésében.** A csendőrség felszerelésében legközelebb egyes újításokat fognak elrendelni. A valóságos csendőrmesterek gyalogsági tisztikarot kapnak az eddigi altiszti kard és szurony helyett, a löfegyver helyett revolvért. Azonkívül börtövet kapnak szolgálati jelvényül, melyet akkor tartoznak viselni, ha a többi legénység tölténytáskával vonul ki.

— **A gondatlanság áldozata** lett majdnem e hó 16-án egy kis fiú, mint polgári levelezőnk írja. A kis fiú, — kinek nevét nem tudjuk — egyedül köszált künn a mezőn s járkálás közben beleesett az ott elfolyó ká-nálisba. Daczára annak, hogy a víz alig két láb sekély, nem akadt vállalkozó, ki a gyereket kimentette volna, míg Kelle Sándor fejérvári vásáros-iparos oda nem érkezett, ki is aztán a kis fiút a vízből még élve kihuzta.

Irodalom és Művészet.

A zsidó vérgyilkosságok története.

Most, közvetlen a garam-kis-sallói rituális gyilkosságból eredő sajtópör tárgyalása előtt, aktualitás jellegével bír az a terjedelmes könyv, mely a fenti czímmel megjelent. A német eredetű Freimut Bernardin írta, fordította „Historikus“ pseudonymet visel.

Igen csatlódnék, a ki azt hiszi, hogy e történelmi tanulmány fanatikus zsidógyűlölet műve. Tényeket sorol föl, minden írói színezés és hatásadás nélkül. Ha van hibája, úgy legfőbbképp előadásának szárazságát említhetjük fel. Ujságrírói toll bizonyára hatásosabban csoportosította volna ama megdöntöhetetlen történelmi és törvényészki adatokat, melyek bizonyosságot tesznek, hogy egyes fanatikus zsidók körében a legrégebb idők óta kezdve egész napjainkig divika a keresztény vérgyilkosságok ritusa.

Köztudomásu, hogy az intelligens, modern zsidóság iszonyattal fordul el a vádtól, s kézzel-lábbal tiltakozik ellene. Nem lévén beavatva saját vallásának misztériumaiba: a rituális gyilkosságot lehetetlennek tartja, s ebből kifolyólag gonosz indulatu ráfogásnak a meg-megújuló vádakot. Ugy a magánéletben, mint főként az irodalom terén elszántan védekeznek a vérvád ellen, argumentumok helyett inkább a józan észre hivatkozva. És igen sokan vannak a keresztények közt is, kik mesének, babonának tartják a rituális gyilkosságokról szóló dolgokat.

A zsidók védekezését, s a keresztények kétkedését van hivatva megegyezni ez a munka, mely fölűnteti az eddigi kutatások eredményeit. A középkorban előfordult vérgyilkosságok eseteit felsorolva, kimerítő részletességgel ismerteti az 1475-iki trienti pört, a vatikáni könyvtárban őrzött iratok alapján; a damaszki gyilkosság (1840) a periratok hű reprodukálásával; a skurzi (Poroszország) vértettet (1884); a boroszlói vérvételt (1888); a korfui gyilkosságot (1891); a xanteni gyermek-gyilkosságot (1891) stb., melyek mindegyikénél vagy a vádlottak saját beismerése, vagy a tanuknak kétségbevonhatatlan vallomása alapján beigazoltatott a rituális vérvétel vádjá. Nagy érdeket kölcsönöz a mű-nek Moldavo exrabbi könyvének ismertetése, a ki részletesen elmondja, hogy mily esetben és mily czélokra használnak a zsidók vért.

A rendkívül érdekes könyv Pozsonyban nyomtatott. Kiadója Lepsényi Miklós. Megszerezhető a „Magyar Néplap“ kiadóhivatala által (Práter-ú.) Budapesten. Ára 1 forint 50 kr.

— **A honfoglalás ezer év előtt és ezer év múltán.** Eötvös Károly Lajos azt az eszmét vetette föl, hogy az ifjuság iskolai ünnepélyekkel ülj meg a milleniumot. Szinjá-tókszerű előadásban mutassa be történetünk koészakalkotó eseményeit és nagy alakjait. E czélra írt egy kis színjátékot, mely előadható teremben is, de közvetlenebb hatással a szabadban. A színjáték két részből áll; elsőképp: Ezer év előtt, második: Ezer év után. Amabban szerepel a táltosok kara, Álmos vezér, Árpád s a vezérek; a második részben egy fiú és négy leány mondja el rimes versekben a magyar történetet a legújabb időkig. A hazafias szellemben és történeti hűséggel megírt művecskét ajánljuk a tanítók figyelmébe. Ára 10 kr. megszerezhető Bpsten Méhner Vilmosnál.

Kerékpár Sport cím alatt megjelent az új pécsi szakkép első száma, mely egy gazdag tartalom, mint az előadás kiállítás tekintetében a hazai sportlapok közt egyik első helyet követeli magának. A gondal szerkesztett cimos lap ezental minden hó 10-én és 25-én jelenik meg. Bolgár Tivadar szerkeszti, ára egy évre 3 frt.

S z i n h á z.

A saison vége felé járunk. Ha nem tudnánk is, eszünkbe juttatnák a sűrűn szaporodó zónaleadások, hogy színészeink immár zónázni készülnek, s a közönség megcsappant látogató kedvét a féláru zónaleadásokkal igyekeznek kissé életre hozni, a mi azonban így sem sikerül tökéletesen.

A cremonai hegedűs szombati előadása volt az idei saison második opera-estéje. Köztudomásu, hogy Hubai Jenőnek ez a műve utat talált a külföld színpadjaira, a mi a legerősebb bizonyíték értéke mellett. A brüsszeli konzervatórium egykori tanára, ki mint hegedűvirtuóz is széles földön ismeretes, a zeneköltés terén számottevő tehetség. Nem lüktet benne zseni, hanem inkább a „belle esprit”, a finom szellem nyilatkozik meg operájában. A modern francia iskolához sorozható a Cremonai hegedűs, finom hangszerezésével, s témájának szalonias feldolgozásával. Hubaiban van elég érzés, a nélkül, hogy érzélgőssé, vagy monotonná válnék, s a zenei közhelyeket ép oly gondal kerülí, mint az excentricitást. Hogy hegedűművész munkája a Cremonai hegedűs, meglátszik a vonós hangszerek domináló szereplésében s az összarok mérsékelt alkalmazásában. Bár orkesztrális nagy effektsok teljesen hiányoznak, a zeneileg kevésbé művelt közönség is élvezettel hallgatja Hubai művét. Az előadás a menyeyre egy vidéki szintársulattól és zenekarttól kitélik, sikerültnek mondható. Különösen D a y k a lepett meg bennünket játékaival és izléses énekével, a melyben meg volt a szerep által megkívánt bohómia is. Nagy Gyula indispónaltnak látszott, ellenben Mezei nem elég markans maszkban ugyan, de biztosan és szépen énekelt. Petrik Agnes újból bebizonyította, hogy jó iskolája van, s nehezebb szerepeket is lehet reábizni. A közönség zajos tapsokkal jutalmazta e szereplőket.

Vasárnap délután zónában a B a n y a m e s t e r ment, este pedig rendes helyárrakkal márczius 15-ének emlékére a stereotyp-szerűleg előrántani szokott „T ü n d é r l a k M a g y a r h o n b a n.” A darabot megelőzte Petőfi a H o r t o b á g y o n című némajáték. Ha nem csalódnunk emlékeinkben, ezt a tablót látnuk már az idén, s így méltán várhattunk volna valami újabbat. A tabló után következett darabban C s o n g o r y Mariska, (Marsca) és D a y k a, (Gyuri huszár) produkáltak említésre méltót, a többi szereplők többé-kevésbé a tőlük már megszokott sablonos alakításokat mutatták be. Hétfőn ismét zónában, az „E g y b o l o n d g o n d o l a t” kedélyességein mulatott a közönség publikum. Kedden élvezetes estére lett volna kilátásunk, ha a K o l d u s d i á k o t csak közepes jó előadásban láthattuk volna. Fájó szívvel kell azonban konstatálnunk, hogy a mi színészek már abszolúte nem sok gondot fordítanak az operettek eme régibb keleti, bájos zenéjü gyöngveire. Ugyannyira elhanyagolják, vagy elfelejtik ezeknek a már rég népszerű alakoknak megjátszását, hogy szinte sajtó kebellem emlékezik vissza a közönség arra a szép időre, mikor még a Koldus diák vidám estéket és zavartalan élvezetet szerzett neki. A tegnapi Koldus-diák is nagyon fésületlenül került színre, mintha a szereplők közül egyik sem tudta volna, hogy mit csinál, hova megy, mikor jön. Az egész színpad olyan üres, olyan sivár volt a második felvonásban, mintha a legsötétebb Afrikában a legelhagyottabb falu hetivásárját, s nem a krakkói bucsut látnuk volna. A szász király fényes tisztikara úgy nézett ki, hogy a budapesti aggharcszok legdeprimáltabb egyesülete sem vállalta volna el tagnak őket. Egyáltalán az egész előadás oly gyenge volt, hogy gyengédtelenség volna vele tovább foglalkozni.

Közgazdaság.

* **A vetések állása.** Az egész országban immár kedvezőbbre fordult az időjárás; számtalan helyről kaptunk hírt a mezőgazdasági munkálatok megkezdéséről s némely vidékről a vetésről is irnak levelezőink. A tavaszi vetőmagvakat mindenfelé előkészítik a vetéshez, helyenkint az intelligensabb gazdák páczoják a magvakat. A szőlőkben szintén megindult a munka; a szőlőket kifödik és karózzák. Az országban meglehetősen sok panaszt hallhatni a szőlővesszők pusztulásáról. A sok ólmos eső megártott a venyigéknek. A gyümölcsfákat is tisztítják; helyenkint alig van hernyófészkek, néhol azonban igen sok mutatkozik. A jószágot még nem hajtják ki a legelőkre, mert a vegetáció tulajdonképen csak most indul meg. Az őszi vetések, nevezetesen a buza, eléggé jól telelték volna, ha a száraz fagy és gyakori északi szél le nem pürsülték volna a növényzetet; meglehetősen sok a kár az ősziekben főképp a keleti és déli részekben. A Dunántul sok helyén szenvedtek az őszi gabonafélék. Az árvízveszedelem némely vidéken egyre tart, ám-bár a felső vidékeken a hó még csak lassan olvad, ha hirtelen olvadás következne be, nagy bajt okoznának, nemcsak a kisebb folyók és patakok, hanem főképp a Tisza és Duna.

* **Katonai lóvásár Perkáta.** Mint lapunknak írják, e hó 16-án ejtetett meg a lóvásár P. kátán, mely az előző évektől nagyban különbözik. A kínálat azelőtt a 150-et is meghaladta, most csak a 64-et érte el. Azelőtt vettek egy-kettőt, most 5 darabot 300—350 irton. Felvezettek lovakat Seregélyes. Herezgálva és Perkáta községek. A legalkalmasabb lovat Györy Teréz grófnő urodalma állította ki és adta el.

* **Sertésvész a megyében.** A Pátka községhez tartozó Mária-majorban a sertésvész fellépett.

* **Felhívás a gyümölestermelőkhöz.** Az országos magyar gazd. egyesület egy munka kiadását tervezi, a mely az ország nagyobb gyümölestermelőinek név- és lakjegyzékét is tartalmazni fogja. Mintán e czimtar egybeállítására a termelőközönség érdekében történik felhívjuk mindazokat, kik a jegyzékbe leendő felvétel végett még nem jelentkeztek, hogy pontos czimük közlése mellett, a gyümölcsös nagyságára, az évi termés mennyiségére s az eladusra termelt gyümölcsfajtaik megnevezésére kiterjeszkedő adatokat legkésőbb i. évi márczius hó 25-ig az országos magyar gazd. egyesület titkári hivatalához (Budapest) küldjék be.

* **Katonai lóvásár Győrött.** Mint értesülünk, a ma, szerdán tartott győri katonai lóvásárra megyei lötenyészttök is nagy számmal küldöttek kiváló loanyagot. Az idén az árak igen kedvezők.

* **Millenniumi szivarok.** Hogy a dohányzóknak is meglegyen az örömiük, s a millennium alkalmából három új fajta szivart terveznek. Az új fajta operasz, a melyet 6 krért fognak árúsítani, a szakemberek állítása szerint igen kedvelt szivar lesz. Ezen kívül az operasz eszpecialesz és az új havanna virzsina lesznek a millenniumi szivarujdoságok.

* **A hernyók irtása.** Lapunk egyik kertészettel foglalkozó barátja írja, hogy a hernyókat igen jó sikerrel lehet irtani, úgy hogy jókor reggel egy hosszonyelű meszelővel az ágakon csomóba összegyűlt hernyókat meszszel jól be kell pamaosolni. Ez az eljárás, különösen többször ismételve, biztos sikerrel jár.

* **A magyar vasutak adossága.** A magyar vasuti központi telekkönyvi hatóságnál 1894. év végéig bekebeleztek a vasutak terhére összesen: Elsőbbségi kölcsönök czimen: 375,549.100 forint és 60,035.400 márkát, bank- és takarékpénztár kölcsönök czimen 22,112.505 forintot, évi járadék czimen 24,452.746 forintot. A bekebelezett elsőbbségi kölcsönökből törültek 46,102.400 forintot és 245.600 márkát.

* **Drágu az üveg.** Németországban, tekintettel a munkabérek és a nyersanyag drágulására, az üvegyárosok elhatározták, hogy a palaczkok árát 5—10%-kal fölemelik. Példájukat alighanem a mi gyáraink is követni fogják.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Fiume, Szives ajánlatát köszönettel fogadjuk Főként közgazdasági cikkeik és társasági közlemények azok, miket legzivesebben közlünk.

Szigetvár. V. István. Buzgalm. örömeinkre szolgál, mert ez által amaz ügynek is szolgálófej tesz, mely mindnyájunk közös ügye Közleménye ugy látszik elküldött; az új szerkesztő, ki december közepén vette át a lapot, már nem találta az ön közleményét.

Tauberger Antal v. irnok urnak. Helyben. Az ön által apasztrófált „uriforma” emberrel találkoztam csütörtökön, azaz márcz. 19-én d. u. 1—2 óra közt szerkesztőségi helyiségünkben. Az illető annál biztosabban elvárja, mert rájövén arra, hogy ön álnév alatt vádaskodott és gorombáskodott ellene, majd valódi nevén fogja őnt a kellő megtorlásbau részesíteni.

ÜGYNÖKÖK.

Vidéken lakó tisztességes egyének, kik a gazdasági gépszakmában jártassággal bírnak és hason minőségben már működtek, magas jutaléktételek és előnyös feltételek mellett nyernek állandó alkalmazást **Reissenzahn Ant.** gazdasági gépgyár vas- és fémöntődében Budapest, **Eötvös-utca 38. sz.**

3—2

—18

Dr. Huszár Adolf

FOGORVOS.

Székesfehérvárott, iskola-utca saját háza.

Foghuzás, plombálás és műfogak a legújabb vívmányok alapján.

RENDEL 8—6

Állandóan Székesfehérvárott.

—18

69. 896. 4258.

Pályázati hirdetmény.

Sz.-Fehérvár szab. kir. város törvényhatóságánál a tisztújító közgyűlés f. évi április 16-án fog megtartatni, mely alkalommal választás útján következő tisztviselői állások fognak betölteni, n. m. polgármester, főjegyző, közigazgatási tanácsos, gazdasági tanácsos, pénzügyi tanácsos, I-ső aljegyző, főügyész, pénztárnok, 2 árvaszéki ülnök s közgyámi állások.

Felhivatnak tehát mindazok kik fentebb megnevezett állások bármelyikét elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűleg felszerelt, különösen pedig az 1888. évi I. tczikben előirt minősítvény őket igazoló okmányaikkal ellátott folyamodványaikat f. évi április hó 14-ig bezárólag ezen város tanácsi iktató-hivatalába adják be.

Kelt Sz.-Fehérvár szab. kir. város törvényhatóságai közgyűlésének 1896. évi márczius hó 12-én kelt 69. sz. határozata alapján.

Br. FIÁTH MIKLÓS s. k.,
őispán.

Fogorvos
Dr. RITSCHER ZSIGMOND

a bécsi fogorvosi egyetemi-intézet
volt fogorvosa.
Székesfehérvár, sas-utca 7. sz.

Foghuzás érzéketlenítő szerrel.
Plombálás arany, platina és cementtel.
Műfogak és fogsorok kaucsuk vagy
arany alapon.

Speciálista arany plombálásban.

Rendel reg. 8 óratól este 6-ig.
Vasár- és ünnepnapokon is.

10-10

A bőjti idény alkalmával bátor vagyok a nagyérdemű
közönség becses figyelmébe ajánlani,

••••• **székely juh-turó és**

••••• **szepesi téglasajt** •••••

raktáronat, melyek eredeti minőségben egyedül nálam kaphatók.
MÁRIÁN PÉTER élelmi czikkpek kereskedésében
SZ. FEJÉRVÁROTT, a megyei takarékpénztár-épületében.

Liebing Richárd

toronyóra-gyár.

Liebing Richárd, a bécsi cs. kir. kereskedelmi törvényszék és a bécsi 13. ker. cs. kir. városi kiküldött járásbiróság hites szakértője és becselője

Bécs, 13/10 Speizingerstrasse 66

kizárólag csak toronyórákat készít, templomok, városházák, kastélyok, laktanyák, iskolák, gyárak stb. számára, a legújabb és legjobb konstrukció szerint és szolid kivitelben. Hasonlóképen elvállalja toronyórák javítását is; községeknek pedig részletfizetéseket is engedélyez.

••••• **Költségvetések díjtalanok.** •••••

60-47

Templomi szövetek gyára.

*Kitüntette 1871. * Kitüntette 1881.*

DEILER JÓZSEF

templomi szerek gyára és templomi ruhák készítése

Bécs, VII, Zieglergasse 27.

Képviselő: BRÜCKNER FERENCZ.

Megrendelésre készítenek minden templomi ruhát, ugymint: **casulát, vecsernye-köpenyt, dalmatikát, volumokat, stó lákat, menyezeteket, zászlókat stb.**, valamint egész **ornatust** a legkorrektebb kivitelben.

52-43

Templomi szükségletek.

Hirdetések felvételnek

kiadóhivatalban

Szent-István-tér 1. sz.

VÉDJEGY.

FERENCZ- pálinka
(sós borszesz)

Vértes gyógyszerész-féle

használatban a leghatásosabb.

Egy üveg 1 és 2 korona.

Kapható:

Gyógytárakban, drogueriákban, és fűszerkereskedésekben.

Továbbá ajánlatnak a „Sas gyógytár” világhírű gyógyszerei u. m.: Dr. Heuffel-féle gyomor eszencia, Dr. Heuffel-féle vertisztító labdacskok, Bánáti növény-nedv, Herkulesfürdői köszvényesz, Injectio és capsules végétales stb.

Raktár: Székesfehérvárott: Imrich Viktor gyógytára; valamint: Vértes Lajos, sasgyógytára, Lugoson 454. sz. 25-9

SZÁMMER IMRE

könyvnyomdája, ••• könyvkötészete,
irodai-szerek- és papirraktára,
SZÉKESFEJÉRVÁROTT.

Nagy raktárt tart a Főtiszt. plebános urak számára
szükséges mindenféle nyomtatványokból.

Ajánlja a modern kor izlése szerint berendezett
könyvkötészetét, hol a **legdiszesebb** kötések is
a lehető **legjutányosabb** árban készíttetnek.

Egyházi adókönyvecskék, — 7 évre szolgálók —
beküldött minta szerint rovatozva, kék borítékba füzve
100 drb 7 frt, — minden további száz csak 1 frt 50 kr.

